

הישיבה הארבעים של הכנסת הרביעית

יום רביעי, כ"ז טבת תש"ך (27 ינואר 1960)

ירושלים, בנין הכנסת, שעה 11.03

א. שאילתות ותשובות

בהתאם לחוק ארגון התעסוקה, מ"ז 45 ל-63, 18 מסקמים נוספים משתלמים כעת ויכנסו לעבודה סדירה בקרוב.

2) אנו מגבירים את פעולת המוסד לבטיחות וגהות, המשותף לעובדים, למעבידים ולמשרד העבודה. עיקר פעולתו בהסברה מונעת ובארגון ועדות בטיחות במפעלים. יש עכשיו 350 ועדות כאלה, וזאת אומרת ב-350 מפעלים קיימות ועדות בטיחות.

3) נמסים לעודד את המפעלים שבהם קיים שיעור נמוך של תאונות עבודה, על-ידי זה שמקילים עליהם בתשלום דמי ביטוח נגד תאונות עבודה. עד כה היתה זכות למוסד לבטיחות לאומי לתת הנחות עד 15%, עכשיו הגדילו את שיעור ההנחה עד 20%. על-ידי זה מעודדים את המפעלים גם מבחינה כלכלית, להגדיל את הערנות לשאלות בטחון הפועל.

אני צריך להדגיש שעם כל הפעולות האלה אנו צריכים לקיים מבצע חינוכי מתמיד, כדי להגדיל את תודעת הפועל והמעביד וערנותם לשאלות הבטיחות בעבודה, ואנו מקווים שבעוד שנה או שנתיים נוכל להגיע לתוצאות משיבועות רצון.

2. היסול המעברות ומשכנות העוני
חבר-הכנסת מ. סנה שאל את שר העבודה ביום כ"ח בכסלו תש"ך (29 בדצמבר 1959):

ידיעות שהופיעו בימים אלה בעתונות מוסרות, כי בתכ"נית הממשלה לקצץ באופן דראסטי את ההקצבה לשיכון לשנת הכספים הבאה, וכי האוצר כבר הורה למשרד העבודה להאט החל מחודש דצמבר את קצב הבניה כדי 50%.

הואיל וקיצוץ תקציב השיכון ידחה דחיה נוספת את ענין העברתם של דרי המעברות וכן של שוכני שיכונים העוני לשיכונים קבע, ומאידך יביא להרחבת האבטלה בקרב עובדי הבנין והענפים הקשורים בו — הנני לשאול את כבוד השר: כיצד בדעתו לקיים את הבטחות קודמו בדבר היסול המעברות וביצוע בניה מורחבת לחיסול משכנות העוני?

שר-העבודה ג. יוספטל:

על ענין זה כבר עניתי בתשובה להצעה לסדר-היום של חברה-הכנסת שיכמן 30 בדצמבר 1959, ואין לי מה להוסיף לכך.

3. הצעה לסלול כבישים חדשים
במקביל לקיימים

חבר-הכנסת פ. ברנשטיין שאל את שר העבודה ביום א' בטבת תש"ך (1 בינואר 1960):

בעתונות פורסמה ידיעה בדבר הצעת הממשלה לסלול כבישים חדשים, נוסף על הכבישים הקיימים, שהיו בעלי איכות גבוהה מן הרגיל. בכבישים אלה ייגבה תשלום מיוחד מהנוסעים בהם.

היו"ר א. י. גרינברג:

אני מתכבד לפתוח את ישיבת הכנסת. נשמע עתה שאילתות ותשובות.

1. אמצעים להגברת הבטיחות
בעבודה

חבר-הכנסת מ. סנה שאל את שר העבודה ביום כ"ח בכסלו תש"ך (29 בדצמבר 1959):

בבית-החרושת פרידמן בירושלים אירעה במחצית חודש דצמבר תאונת עבודה בה נקטעה אצבעו של פועל במחלקת המכלטים. כפי שנמסר, תאונות העבודה במחלקה זו הן שכיחות ביותר, עקב סדרי בטיחות פגומים ושיטות ההוזה הנהוגות במפעל.

אי לזאת הנני לשאול:

(א) האם נערכה מטעם משרד העבודה חקירה על סיבות התאונה הנ"ל, ומה מסקנותיה?

(ב) המוכן כבוד השר לתת את דעתו על ריבוי תאונות העבודה בארצנו ולהודיע לכנסת על תכנית מעשית להגברת הבטיחות של המפעלים בעבודה?

שר-העבודה ג. יוספטל:

(א) משרד העבודה ערך חקירה בקשר לתאונה שעליה שאל חבר-הכנסת סנה. נמצא כי התאונה אירעה בגלל שימוש במבלט ללא גירור נאות של המכשש המיכאני. המפעל ייתבע לדין על העבירה.

(ב) אני רוצה לציין את העובדה, כי מספר תאונות העבודה בארץ הולך וגדל משנה לשנה. מספר התביעות שהוגשו למוסד לבטיחות לאומי בעקבות פגיעות בעבודה נמצא בעליה מתמדת:

בשנת 1954/55 — 21,201 תביעות

בשנת 1955/56 — 30,529 תביעות

בשנת 1956/57 — 31,700 תביעות

בשנת 1957/58 — 36,199 תביעות

בשנת 1958/59 — 40,386 תביעות.

מתוך כל 100 מקרי תאונות עבודה בשנה נסתיימו 4—4 מקרים בנכות תמיתית ו-0.2 מקרים במוות. יתר המקרים היו קלים יותר וגרמו לאיבוד כושר עבודה זמני בלבד. בתוך מספר תאונות העבודה כלולות גם תאונות שנגרמו בדרך לעבודה ומן העבודה.

חל גם גידול בשיעור התאונות. בשנת 1954/55 נרשמו 67 תאונות לכל 1000 עובדים שכירים ואילו בשנת 1957/58 הגיע השיעור כדי 78—79 לאלף. ישראל נמצאת בין הארצות שבהן שיעור התאונות גבוה יחסית.

אנחנו נוקטים עד כה בשלושה אמצעים כדי להקטין את מספר תאונות העבודה:

1) משרד העבודה מגדיל עתה את מספר המסקמים,

אינם יכולים להתערב ביומנתם, אלא לפעול אך ורק בעקבות פניה של מי שרואה את עצמו נפגע על ידי הלנת שכר.

(ג) לא יזועים לי מקרים בהם נדרש הממונה על גביית השכר להתערב כדי לאלץ מעבידים לשלם שכר מולן של עובדי עבודה יזומה.

(ד) הברירור בפני הממונה על גביית השכר איננו תהליך משפטי מסובך וממושך, והטיפול במקרים אלה מסתיים תוך 10 ימים.

עובדה היא, כי מאז קבלת החוק, מתוך 3000 מקרים בערך אשר בהם טיפלו הממונים על גביית השכר, הגיעו לבית המשפט פחות מ-10 מקרים. נראה לי כי המצב בשטח זה הוא משיבוע רצון בהחלט.

היו"ר א. י. גרינברג:

שאלה נוספת לחבר-הכנסת רובין.

חנן רובין (מ"מ):

שאלתי היתה מכוונת לעבודות יזומות בלבד. עובדה היא שבבעבודות יזומות ישנם לא פעם פיגורים בתשלום. שאלתי היתה: האם משרד העבודה פועל כדי לתת לפועלים את הפיצוי החוקי על ההלנה, מבלי לחייב את הפועל להיזק לדיונים משפטיים או לכעין דיונים משפטיים? על שאלה זו לא קיבלתי תשובה.

שר-העבודה ג. יוספטל:

נתתי תשובה על החלק הראשון של השאלה. חבר-הכנסת רובין מנחה, שדוק בעבודות יזומות יש הלנת שכר. העובדות שבדקתי מעידות שאין הדבר כן. בין המקרים שבהם טיפל הממונה על גביית השכר, לא היו מקרים הקשורים לעבודות יזומות. אם יהיו מקרים כאלה, הרי לפי סעיף 17 של החוק יתווספו בעד כל שבוע של פיגור בהלנת השכר אחרים מסויימים, וכמובן יפעלו הממונים על גביית השכר לפי סעיף זה.

5. רשיונות לאנשי שבט אבו בלאל לעבודה בקטיף הכותנה

חבר-הכנסת י. ח'מיס שאל את שר הבטחון ביום ט' בכסלו תש"ך (10 בדצמבר 1959):

לפי האינפורמציה שבידי, "מוחרם" לאחר הבחירות השיך אבו בלאל על ידי המושל הצבאי — נגב, נוסף על כך לא ניתנו לאנשי השבט רשיונות ועל ידי זה לא נתאפשר להם לעבוד בקטיף הכותנה במושב אחוזם, כפי שהיתה להם אפשרות. בקשר עם זה אבקש ממכבודו לענות לי על השאלות הבאות:

(1) מה טענת המושל הצבאי בדבר נימוקו לאימתן רשיונות ולסירובו לקבל לשיחה את ראש שבט אבו בלאל?
(2) האם ההתנהגות המזוהה של המושל הצבאי — נגב קשורה באופן ישר או בלתי ישר עם העובדה שבבחירות לכנסת הרביעית ניתן בקלפי, שאליה השתייכו אנשי השבט אבו בלאל, אחוז ניכר של קולות לרשימת מ"מ?

סגן שר-הבטחון ש. פרס:

לשאלה 1, א) המושל הצבאי — נגב מעולם לא סירב לקבל את השיך אבו בלאל לראיון במידה שהוא ביקש זאת.

ב) 29 מאנשי שבט אבו בלאל קיבלו רשיונות לעבודה בקטיף הכותנה. רשיונות אלה ניתנו נוסף לסידורי עבודה לבידוי הנגב, שנעשו על ידי משרד העבודה, בהכשרת

אי לזאת אבקש מאת כבוד השר להשיבני:

- (1) הנכונה הידיעה?
- (2) באילו מקומות ייסללו כבישים אלז?
- (3) מה גובה התשלום שייגבה, ובאיה אוסן?
- (4) האם סלילת הכבישים תמומן על-ידי הממשלה או על-ידי פרטים?
- (5) האם ימשיכו לתת לכבישים הקיימים, שבהם אין הנסיעה כרוכה בתשלום, תשומת לב נאותה, וישמרו על שלמותם בלי להתחשב בכבישים החדשים?

שר-העבודה ג. יוספטל:

ב-17 בינואר 1960 הטלתי על מנהל המחלקה לעבודות ציבוריות להציע ועדה פנימית אשר תבדוק את האפשרויות לסלול כבישים שתמורת השימוש בהם יצטרך הנוהג בהם לשלם.

נראה לי כי רצוני הוא שלא להעמיס את כל עול סלילת הכבישים והחזקתם על תקציב המדינה. אולם ברור כי אפשר למשוך השקעות בסלילת כבישים רק במידה שההכנסות הישירות מהשימוש באותם הכבישים תאפשרנה תשלום הרי בית ההאמוריטניה של ההשקעות בסלילה. אם אמנם תגיע הממשלה להחלטה בדבר ניסוי דרך זו של סלילת כבישים, תצטרך לנסות זאת לראשונה בכביש המקביל לכביש קיים, שתמורת השימוש בו אין משלמים. נגיה אחד הכבישים שמובילים מירושלים להר-טוב או כדומה.

הואיל והשאלה נמסרה כעת רק לבדיקה ראשונית, אין כמובן תשובה בפי אם בכלל והיכן ייסללו כבישים כאלה ומה יהיו גובה התשלום וצורת גבייתו.

כן אינני יכול להבטיח שאוכל לענות על השאלות האלה בעתיד הקרוב ביותר. אני בטוח שבדיקת השאלה הזאת תימשך כמה חודשים.

אשר לכבישים הקיימים — מובן מאליו כי הממשלה חוסית לתת את מלוא דאגתה להחזקתם הנאותה גם להבא.

4. מניעת הלנת שכר של פועלים בעבודות יזומות

חבר-הכנסת ה. רובין שאל את שר העבודה ביום כ"א בטבת תש"ך (21 בינואר 1960):

אבקש ממכבוד השר לענות לי על השאלות הבאות:

- (1) האם נוקט משרד העבודה באמצעים על מנת לפצות פועלים בעבודות יזומות ששכרם מולן, על הלנת שכרם, בהתאם לחוק הגנת השכר?
- (2) האם ידאג משרד העבודה לתשלום הפיצוי הקבוע בחוק הגנת השכר לפועלים בעבודות יזומות ששכרם הולן, מבלי שפועלים אלה יודקו לבירורים משפטיים?

שר-העבודה ג. יוספטל:

א) בדרך כלל אין משרד העבודה מופיע כמעביד לגבי העובדים בעבודות יזומות, אלא מקציב אמצעים כספיים לר-שיות ולגופים שונים, כמו "מטעי האומה" או הקרן הקיימת לישראל, לביצוע עבודות כאלה.

ב) לפי סעיף 19 לחוק הגנת השכר, תש"ח—1958, הממונה על גביית השכר — שהוא סקיד משרד העבודה — רשאי על פי בקשת עובד או באיכות ארגון העובדים המ-ייצגו, לתת צו תשלום על שכר מולן, ודינו של הצו לענין הוצאה לפועל כדון פסקדין סופי של בית משפט שלום במשפט אזרחי. מכאן מסתבר, כי הממונים על גביית השכר

שיבה מ' כ"ז תבת תש"ך (27 ינואר 1960)
—שאלות ותשובות (פרס, ח'מיס, רובין, גרינברג) —

- 2) על יסוד מה עושים אנשי הממשל הצבאי דין לעצמם, בניגוד לכל חוק, ומעבירים אורחים ממקום למקום בכוח וללא כל צו בכח?
3) האם ידוע לכבודו שאנשי שני הפלגים הם בעלי עדרים ושבאזור שהם יושבים בו יש שטחי מרעה?
4) האם יתן כבודו הוראה:
א) להפסיק כל העברת תושבים ישראלים ממקום למקום ללא בסיס חוקי וללא צווים בכח?
ב) להורות על חקירה משמעתית במקרה הנדון?

סגן שר-הבטחון ש. פרס:
האינטרמציה שעליה מסתמך חבר-הכנסת ח'מיס לקויה באידיוקים מרובים.

אנשי אל-נצאצרה ואנשי אביריקי חונים תניית קבע באזור בארות ערוץ ובאזור ואדי משאש. האנשים שאליהם מתייחס חבר-הכנסת ח'מיס עברו לאזור ואדי אל-טיב, הנמצא כ-25 ק"מ צפונית לחנייתים הקבועה והסמוך מאד לגבול. משעשו זאת, ניתנה הוראה להחזירם למקומם. אין אמת בטענה כאילו הוכז אנשים או הופלו אוהלים.

לשאלה 1: ההוראה ניתנה על ידי הסמכות החוקית — המושל הצבאי.

לשאלה 2: אנשי אל-נצאצרה, המונים שלוש משפחות, ומר סלימאן מהמדוד חסן אל-קרינאוי, ידועים כאנשים המתקרים לגבול לצרכי הברחה, ומניעת הברחה היא יסוד מספיק להחזירם למקומם.

לשאלה 3: אין לקבל את טענתם בדבר מרעה עדרים, מאחר שבאזור אל-טיב אין כיום מרעה. לעדריהם הוקצה אזור אדוריים, הנמצא בקרבת בית-גוברין, בהתאם להסדר מיוחד שנעשה עם משרד החקלאות למען עדרי הבדווים בנגב.

לשאלה 4: אין כל צורך בחקירה כאשר המושל הצבאי עושה, בהתאם לסמכותו החוקית, למניעת סגיעות בחוק ובכ"ח תחון המדינה.

חנן רובין (ממ"ם):
כיצד זה עושה המושל הצבאי דין לעצמו ומעביד אני שים ללא כל סמכות חוקית?

הי"ר א. י. גרינברג:
אין כל מקום לקריאות-ביניים. רק לבעל השאלתה יש זכות לשאול שאלה נוספת.

חנן רובין (ממ"ם):
זו הודאת הנאשם.

סגן שר-הבטחון ש. פרס:
אני מצטער, חבר-הכנסת רובין, אבל אני הולך בעקבות הדרכתו של יושב-ראש הכנסת ונמנע ממתן תשובה על קריאת-ביניים.

8. רשימות עבודה לחברי הקואופרטיב "הנגב החדש"

חבר-הכנסת י. ח'מיס שאל את שר הבטחון ביום ט' בכסלו תש"ך (10 בדצמבר 1959):

נמסר לי שהקואופרטיב "הנגב החדש" מותרם על ידי הממשל הצבאי בעיני רשויות עבודה. מטעמים אלה לא הצליח הקואופרטיב לקבל עבודה בחברת "דגנים" בנגב באזור שרשרת ובאזור אורים. נוסף על כך, לא ניתנים להם

דרכים בנגב — עבודות שבהן סירבו בני שבט אבו בלאל לעסוק.

לשאלה 2. השאלה מבוססת על שילוב של כוונות מדוריות עם עבודות בלתי מדויקות, ובתיקון — התשובה.

6. סגישות בין המושל הצבאי ונציגי שבטי הכדווים בנגב

חבר-הכנסת י. ח'מיס שאל את שר הבטחון ביום ט' בכסלו תש"ך (10 בדצמבר 1959):

הגיעה אלי ידיעה, שלאחר הבחירות סירב המושל הצבאי-נגב לקבל את השיך ג'בר אבו סריחן לפגישה, אשר מטרתה היתה ברורים עניינים שונים הנוגעים לאנשי השבט. כן הגיעו אלי תלונות על כך שמאנשי השבט נשללו רשיונות, שאיפשרו להם לעבוד מחוץ לאזור הממשל הצבאי, אם כי לפני הבחירות היו בידם רשיונות כאלה. בקשר עם זה אבקש מכבודו לענות לי:

1) האם אין זה מחובתו של המושל הצבאי להיענות בחוקף תפקידו לבקשת פגישה מטעם ראש שבט או להפנות אותו לפחות לאחד מעובדי הממשל הצבאי, כדי שכל הפונה למוסדות הממשל הצבאי יישמע על ידיהם בשעות המשרד הרגילות?

2) האם קיימת סיבה סבירה לכך שהממשל שולל מתן רשיונות לאחר הבחירות מאנשים שהחזיקו ברשיונות כאלה לפני הבחירות?

3) האם מוכן כבודו לבדוק את העובדות הנ"ל ולהורות לאנשים הנוגעים בדבר למלא את תפקידם, מבלי לקשור — בין גלוי בין ממוסוה — את מילוי התפקיד בתוצאות הבחירות בשבט זה או אחר?

סגן שר-הבטחון ש. פרס:

1) המושל הצבאי ונציגיו בשטח נפגשים לעתים מוזמנות בחוקף תפקידם עם השיכים של השבטים ועם כל אורח בדווי המבקש פגישה עמהם.

המושל הצבאי ונציגיו באזור מגוריו של השיך ג'בר אבו סריחן נפגשו עמו מספר פעמים ואין אמת בטענה כאילו סירב המושל הצבאי להיפגש עם השיך.

2) לא נשללו כל רשיונות מאנשי שבט אבו סריחן, והידיעות שעליהן מסתמך חבר-הכנסת ח'מיס בשאלתה הן סתרות יסוד.

3) לאור הנ"ל התשובה לשאלה זו היא שלילית.

7. העברת משפחות אחדות של בדווים למקום תנייתם הקבוע בנגב

חבר-הכנסת י. ח'מיס שאל את שר הבטחון ביום ט' בכסלו תש"ך (10 בדצמבר 1959):

לפי הידיעות שבידי הגיע ביום חמישי, 26 בינואר 1960, קומנדקאר של המטרה הצבאית, בסיקודו של רב-סמל קדוש, לפג אל-נמסורה ופג אל-קרנעו, היושבים באזור תל-ערד, וציווה לאנשים, בעליהם וללא בסיס חוקי, לעזוב את המקום ולעבור לאזור תל-אל-מלה. ניתנה הוראה במקום להפיל על ראשי המתנגדים את אהליהם. כן הכתה המטרה הצבאית אורחים מספר מבין אנשי הפלגים.

מבלי לגעת בשאלתה זו בצד הפלילי של התנהגות המשטרה הצבאית במקרה המתואר, אבקש מכבודו לענות לי:

1) מי נתן את ההוראה לפעולה האמורה?

10. דחיית קריאתו של סגן-משה אריה עמירב לשירות מילואים

חבר-הכנסת פ. ברנשטיין שאל את שר הבטחון ביום ח' בטבת תש"ך (8 בינואר 1960):

נמסר לי על מקרים רבים בהם נקראו סטודנטים באמצע שנת לימודיהם לשירות מילואים מבלי להתחשב בעבודה ששירות זה עלול לגרום להם להפסד שנת לימודים. באם אמנם נכון הדבר, הרי יש בכך פגיעה חמורה לא רק בסטודנטים עצמם, אלא גם באינטרסים של המדינה. ברצוני להביא לפני כבודו מקרה קונקרטי של סגן-משה (מילואים) אריה עמירב, מסי' 280130, תלמיד הפקולטה לחקלאות, אשר נקרא לשירות מילואים באמצע שנת הלימודים — דבר העלול לגרום להפסד שנה שלמה.

אי לזאת אבקש השר לשלמה:

המוכן כבוד השר לבדוק בעיה זו, וכאם ימצא שהדברים האמורים לעיל נכונים הם — לפעול למען תיקונם?

סגן שר-הבטחון ש. פרס:

קריאתו של סגן-משה אריה עמירב לשירות מילואים פעיל נדחתה על ידי קצין השלישות בהתחשב בלימודיו. הודעה על כך נמסרה לו אישית.

11. השהיה במסירת תעודות הבגרות חבר-הכנסת ב. ארדיטי שאל את שר החינוך והתרבות ביום ה' בכסלו תש"ך (6 בדצמבר 1959):

1) הנכון הדבר שחלק גדול מתלמידי בתי הספר התיכונים בשנה האחרונה לא קיבלו עדיין את תעודות הבגרות, על אף שעברו את הבחינות המתאימות?

2) מה הן הסיבות לאיחור זה?

3) כמה תלמידים כבר עברו את הבחינות וכמה מהם קיבלו את התעודות?

4) מי הם האחראים לאיחור?

5) באילו אמצעים נקט משרדו כדי למועז בעתיד מקרים דומים?

סגן שר-החינוך והתרבות ע. אסף:

1) העבודות של בחינות הבגרות נבדקות על ידי שניים ולעתים על ידי שלושה בודקים מוסמכים, שאושרו לכך על ידי משרד החינוך והתרבות. מספר הניגשים לבחינות הבגרות גדל משנה לשנה ומן ההכרח שתעבור תקופה מסוימת עד לסיכומן הסופי של תוצאות בחינות הבגרות.

2) בחודש נובמבר 1959 הודענו לכל בתי הספר התיכונים את תוצאות בחינות הבגרות שנערכו בסוף שנת הלימודים תשי"ט (יולי 1959).

3) במקרים דחופים, כאשר הנבחן נדרש להציג את תוצאות הבחינות או את תעודת הבגרות לשם המשך לימודיו בארץ או מחוצה לה, נמסרו התוצאות והתעודות במועד מוקדם יותר, כך ששום נבחן לא נפגע. גם המוסדות ללימוד גבוה (האוניברסיטה העברית, הטכניון, אוניברסיטה בראיין וכיו"ב) קיבלו במועד מוקדם את כל האינפורמציה הדרושה להם, כדי למועז הפרעה בקבלתם של תלמידים חדשים, בוגרי תשי"ט.

4) תעודות הבגרות נכתבות על ידי הנהלות בתי הספר ונחתמות על ידי מנהל המוסד ומוריו. אחר כך הן מועברות למשרד החינוך והתרבות לשם בדיקתן ואישורן על ידי המנהל הכללי.

רשימות לצורך עבודה בשטחי הבדווים. בקשר עם זה אבקש מכבודו לענות לי:

1) על סמך איזו הוראה חוקית נוטל לעצמו הממשל הצבאי סמכות לסרב מתן רשימות תנועה, מתוך גממה הקשורה בשאלות עבודה ו"ויסות" של השוק הערבי?

2) האם לדעת כבודו אין קואופרטיב שהוקם על ידי אזרחים ממוצא ערבי-בדוי מפעל הראוי לעידוד מצד השליטנות, במשך לב שצורת העבודה הקואופרטיבית מהווה גורם חשוב בפיתוח כלכלי וחברתי?

3) במקרה של תשובה חיובית — מה הסיבה האמיתית שהממשל הצבאי שולל למעשה את האפשרויות לקבלת עבודות הניתנות לקואופרטיב "הנגב החדש"?

4) האם מוכן כבודו להורות לממשל הצבאי לתת רשימות שיאפשרו לאזרחים הערביים לגשת למקום העבודה ולהתפרנס בכבוד מיגיע כפיים?

סגן שר-הבטחון ש. פרס:

1) אין זה נכון שקואופרטיב "הנגב החדש" מותרם על ידי הממשל הצבאי. לפחות 12 מחבריו קיבלו רשימות. הרשימה שמורה אתי והיא עומדת לרשות השואל הנכבד.

2) המושל הצבאי רשאי להעניק רישיון או להימנע מכך בתוקף סמכותו החוקית, בהתאם לתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945. ישנם אזרחים שאליהם אין נותנים רשימות, וזה מטעמים בטחוניים. בכל המקרים השיקולים הם בטחוניים גרידא.

3) קואופרטיב "הנגב החדש" מקבל את כל העזרה הניתנת לקואופרטיבים אחרים.

9. אי-נוכחות ראש העיר תיפה על במת ההצדעה בטכס קבלת הסנים לצוללת "תנין"

חבר-הכנסת י. מרדור שאל את שר הבטחון ביום כ"ג, בכסלו תש"ך (24 בדצמבר 1959):

כתבר ועדת החוץ והבטחון של הכנסת נכחתי בטכס קבלת-הסנים לצוללת "תנין", שהגיעה היום לנמל חיפה. לתמי הוני ראיתי את ראש העיר המארחת על במת קבלת-הסנים, אלא בין מאות המומנים, וזאת כשליד הרמטכ"ל על הבמה עמד אדם לאידוע לי לבוש תלבושת אזרחית.

אודה לכבוד השר אם יואיל להשיבני:

1) הסירב ראש העיר המארחת להופיע על במת ההצדעה, או אולי לא הוזמן ראש העיר לבמה — דבר הנוגד את הנהוג המקובל בעולם בטכסים דומים?

2) אם ראש העיר סירב להופיע על במת ההצדעה, — מה היו נימוקיו?

סגן שר-הבטחון ש. פרס:

1) הבמה נועדה לשר הבטחון, לרמטכ"ל, למנהל הכללי של משרד הבטחון ולמפקד חיל-הים.

2) שר הבטחון נעדר מהטכס בגלל הצטננות, ואילו "האדם הלא-ידוע" לשואל הנכבד היה ממלא-מקום המנהל הכללי, מר מוניה מרדר.

3) ראש העיר הוזמן לטכס ותסס את מקומו בין קרואים נכבדים אחרים שהוזמן אליהם.

4) אין נוהג אחיד המקובל בכל העולם ואין גם כבוד "נוהג עולמי" לקבוע טכסים מקומיים. בכל מקרה שוקלים לפי מיטב היכולת ומשתדלים לעשות את הטכס הולם את הנהוג המקובל בארצנו.